

TAHTI TIIVISTYÄ

Keskustan vetovoimaisuuden ja viihtyisyyden kohentamisen 3 avainta:

- keskustan toiminnallinen monipuolistaminen, erityisesti kaupallisen ja yhteisöllisen ytimen kohentaminen,
- liikenteen hallinnasta **liikkumisen helpottumiseen** – erityisesti jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osalta, mutta myös keskustassa autoilevien asiakkaiden sujuvan jalkautumisen kautta,
- **identiteetti- ja paikkojen** vaaliminen ja vahvistaminen sekä uusien tunnistettavien paikkojen, reittien ja niiden muodostamien verkostojen luominen.

Kaupunkirakenteeseen kohdistuvat 3 keinoa:

- **radan pohjoispuolen ja asemakeskuksen** vahva kehittäminen sekä sujuva yhdistäminen 'Diagonaalin' kautta torille ja edelleen Tehdassaaren ja Prisman suuntiin,
- **viher- ja sinisormien** – erityisesti harjujen, puronvarsien ja Nokianvirran rantojen – jatkuvuuden, hahmotettavuuden ja maisemallisen tilan kohentaminen.
- osa-alueiden kaupunkikuvallisen ja toiminnallisen omaleimaisuuden vahvistaminen – **mosaiikkikaupungin** rakentaminen.

KAUPUNKIRAKENNE JA TOIMINNOT

Kaupunki on suurmaisemansa mukaisesti korostetun länsi-itäsuuntainen. Yhdyskuntarakenne kokonaisuudessaan ja keskustan kohdalla kaipaa uusia pohjois-eteläsuuntaisia, estevaikutukset lieventäviä avauksia. Konkreettisesti tämä näkyy ehdotuksessa mm. 'Diagonaalina', torin uudelleensuuntauksena ja 'Tapsan raitina'.

Nokia on kasvanut teollisuusyhdyskuntana. Rakennemuutoksen myötä elinkeinorakenne saa uudet painotukset. Toiminnallisesti sekoittunut rakenne erityyppisine työpaikkoineen ja palveluineen leimaat jatkossakin keskustaa ja sen kaupunkikuvaa. Lähtökohtaisesti toimivat yritys- ja palvelualueet – niin ydinalueella kuin sen pohjois- ja eteläpuolella – ovat käytössä niin kauan kuin taloudellinen toiminta jatkuu. Sen jälkeen ne otetaan uusiokäyttöön, mutta käytön loppuessa voidaan tehdä kaupunkirakenteellisia leikkauksia, joilla esim. keskusta avautuu Nokianvirran ja Pyhäjärven suuntaan.

KAUPALLISTEN PALVELUJEN KEHITTÄMISEDELLYTYKSET

Keskustan kehittämisen kannalta kaupallisesti on tärkeää, että ydinkeskustaan muodostuu uudistettu sydän: kauppakeskus ja tiiviit keskustakorttelit torin ympärillä. Keskustaan pitää voida sijoittaa ainakin kaksi suurta markettia; esim. K-Löytis voi siirtyä kauppakeskuksen yhdeksi ankkuriksi.

Keskustaan uudelle liiketilalle syntyy kysyntää kun paikat saadaan kuntoon. Kaupan mitoitus puoltaa lisärakentamista ja täydentämistä. Tällä myös estetään, että kaupan toiminta laajenisi keskustan ulkopuolelle. Keskustasumisen ja kävelyalueet tukevat ydinkeskustan toimivuutta. Keskustan pysäköinti ratkaistaan maanalaistena pysäköintilaitoksena keskustakorttelien ja torin alla. Pysäköinnin helppous tukee keskustasointia. Asemansa alueen palveluiden täydentäminen tulee olla suhteessa alueen täydentävään asukasmäärään. Asemalle yksi pt-kauppa ja pieniä palvelutiloja, jotta sille syntyy vetovoimaa.

Prisma rakentuu Yrittäjäkadun päähän. Jotta se kytkeytyisi paremmin keskustaan, Yrittäjäkadun rakennuskaavan uusiutuessa kadunvarteen pitää saada myymälä- ja palvelutiloja nauhana keskustaan päin, asumiseen sekoittuneina. Toimintojen luonne voi muuttua suurista laatikkomyymälöistä pienempiin.

MATKAILU-, VIRKISTYS-, VAPAA-AIKA- JA HYVINVOINTITOIMINNOT

Maaston antamat reitit muodostavat yhtenäisen viherrungon, joka sitoo yhteen keskustan tärkeimmät liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut. Laajanojan ja Puropuiston läntinen jakso edustavat merkittävää, vajaasti hyödynnettyä potentiaalia. Merkittävin tämän sektorin resurssi odottaa konkretisoitumistaan: "Tapsan raitti" Pirkkalaistorilta aina Tehdassaaren yli kokoaa varrelleen matkailun ja luovan alan monipuolisia yksityisiä ja julkisia toimintoja.

LIKKUMINEN, LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Katuverkko on pääosin nykyisellään, mutta väylähierarkiaa ja joidenkin katujen luonnetta hienosäädellään. Uutena katu-yhteytenä on radanalitus Paperintehtaankadun päästä entisen ratakuilun kautta Rounionkadulle. Toiselle, kevyemmälle alikululle on varaus aseman vierestä. Keskustan liikenneympäristön kehittämisessä jalankulku, pyöräily ja julkinen liikenne ovat etusijalla. Jalankulkupainotteista keskustaa ympäröi "jalkautumiskehä", jonka varrelle keskeinen pysäköintitarjonta sijoittuu. Läpiajo on mahdollista 'shared space'- ja pysäköintikatuja pitkin; Härkikatu on torin kohdalla varattu vain bussireitille.

Ydinkeskustassa asiakas- ja asukaspysäköinti on sijoitettu pysäköintikellareihin torin neljään nurkkaan. Yhdessä tassossa niiden kapasiteetti on yht. 750 ap. Lyhytaikaista kadunvarsipysäköintiä löytyy mm. Välikadulta ja Härkikadulta. Tehokkaasti täydennysrakennettavissa kortteleissa pysäköinti toteutetaan kellareissa, muuten maan tasossa. Matkakeskus saa korostetun aseman kaupunkirakenteessa. Keskustan ”jalkautumiskehän” sisällä pyöräily tapahtuu jalankulun ehdoilla; sen ulkopuolella osoitetaan sujuvat ja turvalliset ”pikareitit”.

MITOITUS, VAIHEITTAISRAKENTAMINEN JA RAKENTAMISTAPA

Kilpailuehdotuksessa on osoitettu uudisrakentamista asumiselle, palveluille kuin työpaikoillekin n. 400...500 000 kem². Tämä tarkoittaa sitä, että 5000 asukkaan lisäys palveluineen voidaan toteuttaa ehdotuksen puitteissa monin tavoin. Käytännössä olevan korttelirakenteen täydentyminen tai uusiminen tapahtuu hitaasti. Nykyisiä yritysikiinteistöjä uusitaan taloudellisen toiminnan edellyttämässä tahdissa.

Asumisessa tarjotaan nykyistä monipuolisempaa typologiaa. Ydinkeskustassa on pistetalojen ohella esimerkiksi kaupunkipientaloja puiston reunassa, yhteisöllistä senioriasumista tai toiminnallisesti sekoittuneita asuinympäristöjä. Radan pohjoispuoliset alueet ovat tyypillisesti puhtaasti asuinkäytössä, mutta talotyypit vaihtelevat puolisoljetusta kerrostalokortteleista ja ”kaupunkihuviloista” keskitehokkaisiin välimuotoihin ja tiivis-matalarakentamiseen.

PUROPUISTO + HARJU

Kaupunkimaiseman ja länsi-itäsuuntaisten reittien selkäranka

Komeasta raviinilaaksosta kehitetään keskeinen kulkuväylä. Harjun puolella sitä reunastavat kytketyt kaupunkipientalot. Raviinin poikki rakennettava maisemasilta yhdistää Souranderintien pohjoisjakson kaupungintalon ympäristöön. Tänne rakennetaan korkeahkot asuintalot, joista avautuvat näköalat yli Nokianvirran. Muutoin Harjua täydennetään nykyisen ympäristön hengessä.

LAAJANOJA + SOURANDERINTTE

Teollisuushistorian akseli ja pohjois-eteläsuuntainen viherrunko

Souranderintien vartta kehitetään aktiivisena perinneympäristönä. Laajanojaa pitkin järjestetään yhtenäiset ulkoilureitit, mahdollisuuksien mukaan pääliikenneväyliä alittaen.

HARJUPUISTO + TEHDASSAARI = TAPSAN RAITTI

Hengen ja ruumiin kulttuurin valtaviirta – savannossa tehtaanmyymälä- ja palvelukeskus

Teolliseen historiaan tukeutuva ’Tapsan raitti’ vie kulkijan Pirkkalaistorilta harjun alarinnettä aina Tehdassaarelle ja Nokianvirran yli. Raittisarja jäsentyy kolmeen erihenkiseen jaksoon. Itäinen jakso tarjoaa – entisen urheilu- ja pesäpallo-kenttäperinteen hengessä – erilaisia liikuntamahdollisuuksia, kuten koripalloa, kuntoilua, skeittailua, šakkia, seikkailuleikkiä jne. puistomiljöössä. Keskeinen jakso on enemmän rakennettu toimien viereisten kulttuuri-/opetus-/palvelutilojen ja hotellin/ravintolan ulkotiloina. Jakso tarjoaa urbaanin elämän näyttämönä: näyttelyjä, tapahtumia ja spontaaneja tapaamisia. Souranderintien eteläpuolinen osassa on kulttuuri- ja yrityspuisto palvelurakennuksineen (showroom-outlet, kokoustilat-ateljeet...) ja amfiteattereineen ja Tehdassaari nykyisenkaltaisessa, luovassa käytössä. Raitti päättyy Nokianvirran toisella puolella seisovan tornin näköalatasanteelle (josta voi järjestää kulku kuljetinputkeen).

KAVOLINMÄKI + KAUPPAKATU

Keskustamaisemmaksi muuttuva asumisen ja palvelujen suurkortteli

Uudet asuin- ja liiketalot antavat alueelle nykyistä kapunkimaisemman leiman erityisesti Nokianvaltatie ja Mau-nunkadun varsilla. Lisärakentaminen korostaa samalla paikan topografiaa. Uusittunakin Kauppakatu yhdistää toisiinsa asuminen ja kaupalliset palvelut itse kadun muuttuessa viihtyisäksi shared space-tilaksi.

HARTOLA + VALTATIEBULEVARDI

Täydennysrakentamisalue kauppalan hengessä

Harolan alue edustaa yhdessä Nokianvaltatie varren kanssa Nokian kauppala- ja funkisvaiheita. Aluetta kehitetään näin säilyttävässä hengessä, mutta Rautatiekadun varrella tehokas rakentaminen on mahdollista sekä asumiselle että toimitiloille.

POUTUNKATU + PRISMANKULMA

Yritysvaltaisesta asumisvaltaiseksi muuntuva 'mixed-use'-alue

Prisman tulo tuo paineita Yrityskadun toiminnalliselle ja ympäristölliselle muutokselle. Asumisen ohella suositaan jatkossakin yritystoimintaa, ei vain kivijalkamyymälöinä, vaan myös laajempina halleina. Alue välittää myös sisään tulevaa asiointiliikennettä, joka johdetaan jouhevasti Välikadulle. Poutunkadun eteläpuolinen kortteli uusitaan korkealuokkaiseksi asuntokohteeksi keskeisimmän puiston reunalle.

ASEMANTAUS / LÄNTINEN + RADANVARSI

Tulevaisuuden keskitehokkaan ja tiivis-matalan asumisen alue

Uusi katuyhteys Paperitehtaankadun päästä rakennetaan palvelemaan nykyisiä teollisia ja logistisia toimintoja ja myöhemmin se yhdistää laajat asuinalueet keskustaan. Rounionkadun pohjoispuolelle voidaan käynnistää asuntorakentaminen esimerkiksi tiivis-matala-periaatteen mukaan. Laajanoja ja aktiiviviheralue ovat tärkeitä vetovoimatekijöitä. Poistuva teollisuustoimintojen vyöhyke sopii keskitiiville rakentamiselle. Korttelialueiden ja radan välinen vyöhyke on osa yhtenäistä viherverkostoa ja muodostaa tärkeän kaupunkimaiseman. Radan eteläpuoliset toimitilakortteleita on vastaavasti käsiteltävä aluejulkisivuna.

ASEMANTAUS / KESKINEN + ITÄINEN

Keskusta-asumisen alue, jonka ytimessä monitoimintoinen Nansokeskus

Nansoaukio toimii pohjoisten alueiden polttopisteenä. Tuotantotoiminnan mahdollisesti päättyessä kiinteistö voidaan uudistaa ja osittain purkaa. Tehdaskompleksin läpi on osoitettu julkinen kulkuyhteys. Nansoaukion ja Pinsiöntien välinen alue matkakeskuksen ja palvelujen lähellä sopii tehokkaalle asuntorakentamiselle. Teollisuusrakennus Tanhuankadun varrella on esimerkki siitä, että olevia tiloja voidaan säilyttäen uusia erilaisiin käyttötarkoituksiin. Kiinteistö voidaan muuttaa myös julkisten tai yksityisten palvelujen tai asumisen kortteliksi.

ASEMA-AUKIO + DIAGONAALI

Nokian keskustan uusi solmukohta ja vetovoimainen raitti

Asema-aukio eheytetään tilallisesti ja toiminnallisesti lisärakentamalla. Uuden matkakeskuksen huoliteltu ympäristö korostaa samalla kulkuyhteyksiä radan pohjoispuolisille alueille: Asema-aukion parina on Nansoaukio. Matkakeskuksen lähiympäristöstä varataan riittävästi liityntäpysäköintiä niin autoille kuin polkupyörille. Maununkatu rauhoitetaan osaksi keskustan "jalkautumiskehää" muuttamalla itäjakso yhteiskäyttötilaksi (shared space). Kadun vartta täydennysrakennetaan molemmin puolin. Diagonaali kääntyy ennen Härkitietä raittina kohti kirjastoa ja toria, rajaten purolaaksosta rakennetun vesialtaan istuskelulaitureineen ja vesiputouksineen.

POUTUNPUISTO + PIRKKALAISTORI

Nokian ydin, elävä ympäri vuoden ja vuorokauden

Pirkkalaistorille annetaan uusi ilme, jonka aineksia ovat uusi kauppakeskus, liike-asuintalokompleksi Harjutorin paikalla, maamerkki kiertoliittymän vieressä, solmukohtana toimiva kirjasto sekä Välikadun pohjoispuoliset, pienimittakaavaisina uusiutuvat palvelu- ja asuinkorttelit.

Tori toimii perinteiseen tapaan kaupunkilaisten olo- ja juhlahuoneena. Itäreunan pitkä julkisivu korostaa kaupungin tärkeiden paikkojen välisiä "voimalinjoja", antaen aurinkoisen ja suojaosan taustan torielämälle. Laajat liikerakennukset varustetaan viherkatoilla, jotka palvelevat myös asuntojen ulkotiloina.